

Sygn. akt I Ns 87/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Głubczycach, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Bartłomiej Wylęgała

Protokolant: Barbara Zarusińska

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2017 roku w Głubczycach

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. R. i L. R.**

z udziałem **Skarbu Państwa – Starosty (...)**

o stwierdzenie nabycia spadku po **J. C. (1)**

1. stwierdza, że spadek po J. C. (1), zmarłym dnia 30 sierpnia 1990 roku w W., ostatnio stale zamieszkałym w W.

na podstawie ustawy

nabywa Skarb Państwa w całości.

2. nie obciąża wnioskodawców nieuiszczonymi dotychczas kosztami sądowymi, stwierdzając, iż koszty te ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt I Ns 87/15

UZASADNIENIE

M. R. i L. R. wnieśli o stwierdzenie nabycia spadku po J. C. (1), zmarłym dnia 30 sierpnia 1990 r. w W., ostatnio stale zamieszkałym

w W., na podstawie dołączonego do wniosku testamentu własnoręcznego datowanego na dzień 19 grudnia 1988 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca J. C. (1) zmarł 30 sierpnia 1990 r. w W.. Ostatnim jego miejscem zamieszkania była miejscowość W..

/dowód: odpis skrócony aktu zgonu - k. 8 akt/

Był on kawalerem, nie miał dzieci, w tym przysposobionych. Jego rodzice zmarli przed nim. Spadkodawca nie miał też rodzeństwa.

/dowód: zapewnienie wnioskodawcy – k. 34 akt,

zapewnienie wnioskodawczyni – k. 34-35 akt,

zeznania świadka S. W. – k. 94 akt (00:09:00),

odpis skrócony aktu zgonu - k. 8 akt/

J. C. był właścicielem dwóch nieruchomości gruntowych położonych w W.: o pow. 2,50, stanowiącej grunty rolne zabudowane i grunty orne oraz gruntów orných o pow. 0,63 ha. Innego majątku nie posiadał.

/dowód: odpis z KW – k. 20-24 akt,

wypis z rejestru gruntów - 10 akt,

zeznania wnioskodawczyni – k. 35 akt/

M. R. mieszkała w sąsiedztwie spadkodawcy, który był jej dalekim kuzynem. W 1978 r. zawarła związek małżeński z L. R. i od tego czasu J. C. (1) przychodził do domu wnioskodawców, stołował się u nich, wzajemnie też sobie pomagali. L. R. uprawiał grunty orne należące do spadkodawcy. Wnioskodawcy traktowali spadkodawcę jak domownika. Po jego śmierci sfinansowali jego pochówek i opiekują się jego grobem.

/dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 34 akt,

zeznania wnioskodawczyni – k. 34-35 akt,

zeznania świadka I. K. – k. 138 akt/

W dniu 19 grudnia 1988 r. sporządzono w W. odrębny dokument, obejmujący swą treścią przekazanie nieruchomości spadkodawcy na wypadek jego śmierci wnioskodawcy i jego rodzinie w zamian za opiekę i częściowe utrzymanie, ponieważ nie posiada on żadnej rodziny.

Pod testamentem wskazano jego świadków: M. Z. oraz szwagra wnioskodawcy S. W., przy czy podpis na tym dokumencie złożył tylko pierwszy z nich, jak również wskazano serię i numer dowodu osobistego (...). Z.. Ponadto pod testamentem znajduje się podpis i seria oraz numer dowodu osobistego wnioskodawcy L. R., jak również imię, nazwisko oraz seria i numer dowodu osobistego spadkodawcy.

/dowód: testament – k. 32 akt,

częściowo zeznania świadka S. W. – k. 94 akt ,

częściowo zeznania wnioskodawcy – k. 34 i 94 (00:14:00) akt,

częściowo zeznania wnioskodawczyni – k. 35 akt/

W chwili sporządzenie testamentu J. C. (1) był zdrowy.

/dowód: zeznania świadka S. W. – k. 94 akt (00:11:20)/

Od czasu jego sporządzenia wskazany dokument był w posiadaniu wnioskodawców. J. C. (1) nie sporządził innych testamentów oraz nie złożył pisemnego oświadczenia o odwołaniu rozporządzenia dokonanego w treści w/w dokumentu.

/dowód: zeznania wnioskodawcy – k. 34 akt,

zeznania wnioskodawczyni – k. 35 akt/

J. C. (1) w rozmowach z innymi osobami mówił, że po jego śmierci swoje gospodarstwo wraz z domem przekaze wnioskodawcom.

/dowód: zeznania świadka S. W. – k. 94 akt (00:12:00),

zeznania świadka I. K. – k. 138 akt,

zeznania wnioskodawcy – k. 34 i 94 (00:15:00) akt,

zeznania wnioskodawczynie – k. 34-35 akt/

Wnioskodawcy, którzy dowiedzieli się o śmierci J. C. (1) w tym samym dniu, w którym zmarł, nie składali oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po nim, ani też nie zostali uznani za niegodnych dziedziczenia po spadkodawcy.

/dowód: zapewnienie wnioskodawcy – k. 34 akt,

zapewnienie wnioskodawczynie – k. 34-35 akt/

W dniu 2 października 2013 r. M. i L. R. wnieśli o stwierdzenie zasiedzenia przez nich nieruchomości stanowiących uprzednio własność J. C. (1), podnosząc że stan prawny ksiąg wieczystych prowadzonych dla w/w nieruchomości nie uległ zmianie na dzień złożenia wniosku. Postanowieniem tut. Sądu z dnia 19 lutego 2015 r. postępowanie w tej sprawie zostało zawieszono.

/dowód: dokumenty znajdujące się w aktach tut. Sądu sygn. VI Ns (...)/

W sporządzonej w sprawie na zlecenie Sądu opinii biegła z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów K. D., opierając się na materiale porównawczym w postaci dwóch wniosków o wydanie dowodów osobistych zgromadzonych w kopercie dowodowej spadkodawcy, stwierdziła, iż pomiędzy tymże materiałem, a testamentem znajdującym się w aktach sprawy istnieją rozbieżności, które świadczą o tym, iż konfrontowane zapisy nie pochodzą od jednej osoby. Do szczególnie wyraźnych rozbieżności należy zaliczyć:

- ogólny wygląd pisma,

- impuls,

- stosunki wielkościowe pomiędzy poszczególnymi strefami linijnymi,

- tendencja do kreślenia trzonów niektórych liter w kształcie litery S (P, B, F, D) w materiale porównawczym, zaś w dowodowym tendencja do kreślenia trzonów niektórych liter („d”) w kształcie zbliżonym do odwróconego S,

- odmienny modelunek cyfr „7”, „9”,

- odmienny modelunek minuskuł „a”, „c”, „d”, „f”, „g”, „l”, „m”, „n”, „o”, „r”, „s”, „t”, „y”,

- w zakresie minuskuły „p”: kierunek prowadzenia środka pisarskiego i budowa trzonu wraz z gramką wstępną, stosunek wysokości elementu podlinijnego do korpusu, sposób finalizowania znaku, impuls,

- w zakresie minuskuły „k”: kierunek środka pisarskiego i budowa trzonu, kierunek środka pisarskiego i budowa elementu bocznego, kształt półkorpusów i sposób ich wiązania, stosunek wysokości elementów nadlinijnych do śródlinijnych, impuls,

- w zakresie litery „w”: punkt inicjacji oraz kształt lewego trzonu, sposób przejścia trzonów w gramkę międzytrzonową, wysokość grammy międzytrzonowej,

- w zakresie majuskuły (...): lokalizacja punktu inicjalnego, wielkość grammy wstępnej, kierunek prowadzenia środka pisarskiego, sposób finalizowania.

W ocenie biegłej występowanie powyższych rozbieżności prowadzi do wniosku, że odrębne oświadczenie datowane na dzień 19 grudnia 1988 r. opatrzone podpisem (...) zostało napisane przez tę samą osobę, która założyła pod nim podpis,

a nadto pismo, którym napisano to oświadczenie, **nie jest pismem J. C. (1) i podpis pod nim nie pochodzi o tej osoby.**

/dowód: opinia biegłej – k. 63-70 akt/

Sąd zważył co następuje:

W postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd jest związany wnioskiem tylko co do określenia osoby spadkodawcy, o tym zaś, kto dziedziczy spadek, orzeka z urzędu. Zgodnie z treścią art. 670 k.p.c. sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament.

Art. 949 § 1 k.c. stanowi, że spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. Brak spełnienia dwóch pierwszych z wymienionych w tym przepisie przesłanek pociąga za sobą zawsze nieważność testamentu (zob. K. Pietrzykowski (red.): Kodeks cywilny. Komentarz do art. 450-1088. Tom II, Wyd. C.H.Beck 2015).

W niniejszej sprawie badając ważność testamentu złożonego do akt sprawy przez wnioskodawców przeprowadzono dowód z opinii biegłej z zakresu badania pisma

i dokumentów K. D., którą Sąd przyjął za podstawę poczynionych w tym zakresie ustaleń. Przedmiotowa opinia jest bowiem spójna, logiczna i przekonywująca, a nadto żadna ze stron nie formułowała w stosunku do niej żadnych zarzutów. Powyższa opinia wskazuje na liczne i istotne rozbieżności pomiędzy grafizmami (podpisami spadkodawcy) współtworzącymi wnioski o wydanie mu dowodów osobistych, a grafizmanami (tekstem, wpisami i podpisami) współtworzącymi przedstawiony w sprawie testament. Nie można przy tym pominąć również rodzaju dokumentów, które tworzą grafizmy odmienne aniżeli współtworzące testament, albowiem z uwagi na ich charakter i okoliczności składania podpisów pod tego rodzaju dokumentami, jak również treść obowiązujących przepisów w tym zakresie wykluczają możliwość, aby podpis pod wnioskami o wydanie dowodów osobistych J. C. (1) złożyła inna osoby, aniżeli on sam. Zauważyć również należy, iż M. R. zeznała, że nie była obecna przy sporządzeniu testamentu spadkodawcy. Świadek S. W. zeznał początkowo, że przedmiotowy testament napisał M. Z., który podpisał się pod nim także jako świadek. Następnie sprostował swoje zeznania mówiąc, iż dokument ten napisał J. C. (1). Jednakże w/w świadek zeznał również, że on też ten testament podpisał jako świadek, choć w treści samego dokumentu brak jest takiego podpisu, jak również zeznał, że nie miał dowodu osobistego, co potwierdza brak wskazania tam jego serii i numeru. Wreszcie sam L. R. zeznał, iż nie pamięta kto dokładnie napisał testament J. C., gdyż było to dawno, dopuszczając możliwość, że nie uczynił tego sam spadkodawca.

Mając na uwadze powyższe rozważania podzielić należy wnioski zawarte w w/w opinii biegłej, nie dając w tym zakresie wiary zeznaniom świadka S. W., które pozostają w rażącej sprzeczności z treścią tej opinii oraz z uwagi na fakt, że zeznania tego świadka były niespójne i niekonsekwentne, a nadto jest on osobą wiekową (78 lat), a od dnia sporządzenia testamentu do chwili składania przez niego zeznań w sprawie minęło 28 lat. Dojść należy tym samym do przekonania, iż tekst testamentu J. C. (1) oraz podpis pod nim złożony (o ile w tym zakresie jest to w rzeczywistości podpis, a nie jedynie oznaczenie danych spadkodawcy) nie zostały nakreślone jego ręką, w konsekwencji czego w świetle cytowanego wyżej przepisu, testament spadkodawcy jest nieważny, a tym samym nie może stanowić podstawy nabycia spadku przez powołaną w jego treści osobę. Na trafność powyższego wniosku nie może mieć nadto wpływu treść zeznań świadków: S. W. i I. K. oraz zeznań spadkodawców, którzy wskazywali, iż J. C. informował ich, że na wypadek śmierci należący do niego majątek przekaże wnioskodawcom. Sam bowiem tego rodzaju zamiar, bez skutecznego powołania spadkobiercy do spadku w formie testamentu, nie może w żadnym mieć wpływu na krąg spadkobierców.

Dodatkowo wskazać należy, że w świetle art. 958 k.c. przedmiotowy testament nie może zostać uznany za testament szczególny, o którym mowa w art. 952 § 1 k.c., bowiem wobec treści przepisu art. 957 § 1 k.c. uznać należy, że zarówno L. R., jak i S. W. (jego szwagier) nie mogliby być świadkami takiego testamentu z uwagi na fakt, że w testamencie została przewidziana korzyść dla wnioskodawcy. Wreszcie zważywszy na treść art. 955 k.c. zauważyć należy, iż brak było podstaw do twierdzenia o istnieniu w dniu sporządzenia testamentu obawy rychłej śmierci

spadkodawców, albo innych szczególnych okoliczności uniemożliwiających lub w jakikolwiek sposób utrudniających zachowanie zwykłej formy testamentu.

Reasumując powyższe rozważania dojść należy do przekonania, że stwierdzenie nabycia spadku po J. C. (1) winno nastąpić w oparciu o przepisy o dziedziczeniu ustawowym.

Zgodnie natomiast z treścią art. 935 § 1-3 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili otwarcia spadku po J. C. (1), wobec braku jego zstępnych, rodziców, małżonka, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa, co bezspornie ustalono w toku przeprowadzonego

w sprawie postępowania dowodowego, spadek po nim przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu, w związku z czym orzeczono jak na wstępie.

Orzeczenie zawarte w pkt. 2 postanowienia oparto natomiast na przepisie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z uwagi na wynik postępowania, jak również uwzględniając, iż spadkodawcy ponieśli już w sprawie w znacznej części koszty postępowania (1.934,00 zł.). Stąd nieuiszczone koszty sądowe w wys. 508,00 zł. winien ponieść Skarb Państwa.